

Ébrednek a Dugonics-társaság

Kétszázötven éve született Dugonics András. Deák Ferenc gimnáziumbeli évforduló rendezvényükön a szervező piarista atyák a város nevében is emlékeztek egykori rendtársukra. Nemcsak a szószékről ígért hirdető, hanem a magyar nyelvűséget terjesztő, az első magyar regényt szerző Dugonicsra is. Telt ház volt, és ez az emlékezés mellett egy fontos bejelentésnek is szólt: 40 év után újraindul a Dugonics-társaság.

A piaristák által vezetett gimnázium már a múlt században az ő nevével viselte. 1830-ban született a gondolat, hogy egy róla elnevezett írói kör is alakuljon, melynek célja legyen az irodalmi élet felpozíciója és a szép magyar nyelv művelése. A terv a forrongó időszak, aztán a Bach-korszak tiltó rendelkezései miatt csak a kiegyezés évében, 1867-ben valósulhatott meg. A kör egyre bővült, míg 1892-ben megszületett a később oly tekintélyes Dugonics-társaság. Hamarosan Szeged város szellemi életének mozgatórugója lett, összefogta a vidék kulturális törekvéseit, szerepe volt az egyetem ideköltöztetésében. Irodalmi estjeinek színvonalát Móra Ferenc, Tömörkény István és Juhász Gyula neve jelzi. Rövid időre bár, de a háború után is talpra állt a Dugonics-társaság, majd 1949-ben politikai bizalmatlanság miatt megszűnt. Vagyis — csak tevékenysége szünetelt, ahogy ez a mostani megemlé-

kezésen elhangzott. Az idők s a körülmények változtaival most újra elkezdődhet a munkája.

Dr. Turay Géza tanár északon jelentette be a társaság újraindítását: „Fél évszázadon át fejtette ki áldásos tevékenységét Szeged mindenkor haladó intelligenciájának, dugonicsainak” közreműködésével. Mi, a kései utódok az elmúlt 40 év alatt többször hallattuk szavunkat a Dugonics-társaság felállítására, sajnos hiába. Ezt a napot, melyet Szeged város közönsége rendezett Dugonics András születésének 250-ik évfordulója ünnepére, használjuk fel annak bejelentésére, hogy hozzákezdünk, immár nem először, a pártokon felülálló Dugonics-társaság újraszervezéséhez. Kérünk minden városi lakost, hogy érdeklődjen, az irodalom és tudomány bármely területén dolgozó polgárt, hogy fogadják szeretettel az újraszervezést, és legyenek segítségünkre abban.”

(panek)

Arany-ötlet

Hazahívó nyelvi kurzusok

Megépült, átadták, felavatták, nevet kapott és máris akad egy újabb apropó, hogy a rókusai Arany János Általános Iskoláról szót ejtsünk. Olyan kezdeményezésbe fogtak ugyanis, amely nem kizárólag az iskola ügye, jó lenne, ha az egész város magának érezné próbálkozásukat, mind több partnert találnának szándékuk megvalósításában. Kónya Lászlóné igazgatóhelyettes tájékoztat elhatározásukról:

— Luxus ezt a szép, jól felszerelt épületet nyárra kihasználhatlanul hagyni. Ha már a nyitott társadalomról beszélünk, arra gondoltunk, teremtsünk itt egy új Sárospatakot. Vagyis, adjon ez az iskola helyet a külföldön élő magyarok számára hogy anyanyelvi kultúrájukat ápolhassák. Jól működnek az idegen és magyar általános és középiskolai cserekapcsolatok, ellenben a magyar–magyar diák-, illetve felnőtt-találkozókra nemigen akad példa.

— Honnan, kiktől kértek eddig segítséget?

— Először a Magyarok Világszövetségét kerestük meg és Komlós Anikó főtisztviselő személyesen tett ígéretet, támogatja a nyári nyelvi kurzusok megszervezését. Ugyancsak segítséget ajánlott fel a Csongrád Megyei Pedagógiai Intézet, amely nemzetközi kapcsolatai révén a programok mind szélesebb körű meghirdetésében működhet közre.

— Konkrétan hogyan képzelik el a vendéglátást, a csoportok elhelyezését, foglalkoztatását?

— Azzal kezdem, kiket is várunk elsősorban Magyarul

tanító pedagógusokat, akiknek egyhetes módszertani képzést szerveznénk. Három hétre szólna viszont a meghívásunk a gyerekeknek, akik szülőikkel, vagy pedagógusokkal együtt is érkezhetnének. Az Ortuay-kollégium kész szállást adni vendégeinknek, mi pedig iskolánkban, illetve egyéb helyszíneken megszerveznénk a kurzusokat. Ebben a munkában persze számítunk a város humán szakos pedagógusaira is. A Szászország gyerekház máris együttműködést ígért, de természetesen mások jelentkezését is várjuk. Semmiképpen sem akarjuk ugyanis kisajátítani ezt a kezdeményezést, sőt azt szeretnénk, ha városi erőfeszítéssé szélesedne.

— A nyugati, vagy a keleti magyarságot kívánják szolgálni ezek a szegedi kurzusok?

— Mi nyitottak akarunk lenni kelet és nyugat felé egyaránt. Nyilván a nyugatról érkezők lesznek kedvezőbb helyzetben, hiszen könnyebben finanszírozzák költségeiket. Ám a keletről érkezők sem szenvednek hátrányt, hiszen a világszövetség anyagilag támogatja részvételüket: mindenképp előtérít, miattuk vállalnak közösséget kezdeményezésünkkel.

— Mi haszna lesz ebből az iskolának?

— Ha üzleti haszonra gondol, semmi, ebből a vállalkozásból nem fogunk meggazdagodni. Mi azzal, hogy adunk kapni is fogunk. Biztos vagyok abban, hogy megannyi kapcsolatteremtésnek lehet kiindulópontja egy ilyen kezdeményezés.

Gombos Erzsébet

A jövő ígéretei

Mindig nagy érdeklődést kiváltó esemény a konzervatóriumban a leendő énekes művészek hangversenye. Természetesen az a jövő titka, hogy ki marad meg a világot jelentő deszkákon, s ki lesz az, aki a tanári munkával fogja megkeresni a mindennapi betevőt. Most még mindannyian csak ígéretet, ki többet, ki kevesebbet sejtet. Azonban még abban is hasonlóak voltak, hogy valamennyien szépen s alaposan kidolgozott produkciókkal léptek színpadra. Mindez Berdál Valéria nagyszerű oktató munkáját dicséri. Aláhúzza még ezt a tényt az is, hogy a fiatal tehetséges tanárnő, Hadobásné Bálint Zsuzsa, szintén Berdál-növendék volt, s most már ő is saját tanítványt mutatott be volt tanára oldalán, mégpedig a muzikális, kedves hangú Béla Máriát, aki bator elsőként a koncert nyitószámát énekelte.

A legtöbbet ígérő ezen az estén Soós Emese produkciója volt. Csajkovszkijt, s Mascagnit énekelt behízelgő, kellemes szopránján. Szépséges és biztosan ülő magas hangjai vannak. Igen érett megoldásokat s remek zenei formálást kaptunk tőle. Hasonló szépen formált Szántó Andrea is, aki megkapóan szuggesztív, lágy pianóval is felhívta a figyelmet. Bonecz Tamás kulturált, finom előadásában Schumann-dalokat hallottunk. Kellemes lírai bariton. Lőrincz Zoltán a Varázsfuvola Sarastro F-dúr áriájában mutatta be hangjának imponáló mélységét, valamint Händelt, s Ránkit énekelte. Erős hangú basszus, de helyenként még éles, nyers. Továbbá a színpadi megjelenését, mozgását is csiszolnia kell. Somogyvári Tímea mézédés, aranyos fényű szoprán. Purcell: Jöjj, bűvös éj éneklésével szerzett szép perceket. Gémes Szilvia Haydn Teremtés című oratóriumából énekelte egy nem könnyű áriát. Sötét tónusú szép szoprán, s nála is a biztos zenei formálás érényét dicsérhetjük. Cságyó Csilla Mozart Éj királynőjének áriájában jó koloratúrkészségével hívta fel figyelmünket.

B. B.

Szegedi piaristák

Újra él a rendház

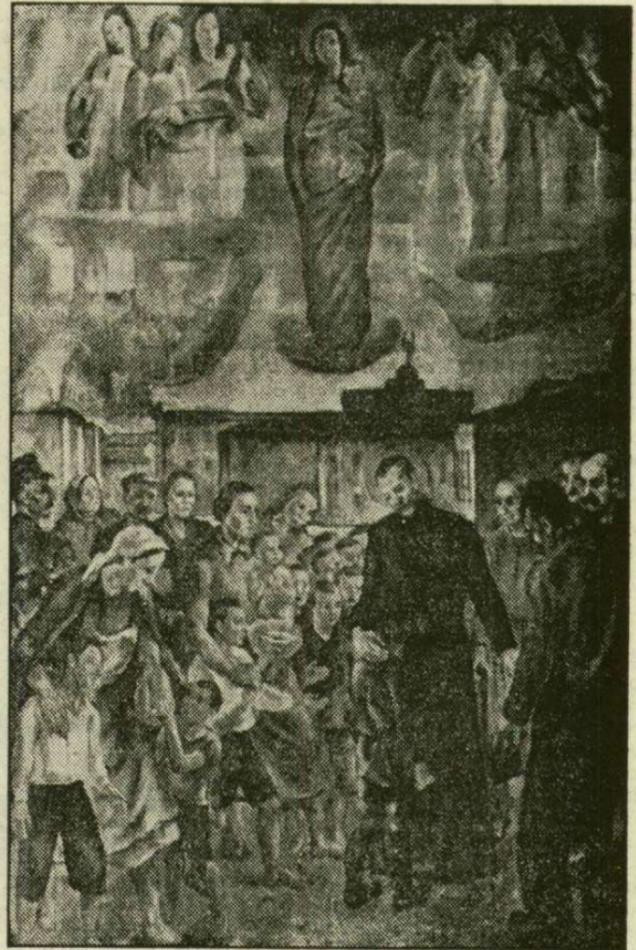
Alig több mint egy hónapja született meg a piarista rend római generálisának határozata, amely két magyar rendház újraindulásáról döntött. A váci mellett a Szegedi Piarista Rendházat nyilvánította élő, működő intézménnyé.

A Felsővárosi templomban ez alkalomból tartottak hálaadó ünnepi szentmisét vasárnap délután. A misén részt vett Gyulay Endre megyés püspök és dr. Jelenits István tartományfőnök, aki megáldotta Dorogi Imre festményét, amely a piarista rend alapítóját, Kalazanci Szent Józsefet ábrázolja.

Az 1941-es keltezésű kép a kecskeméti rendházból kerül vissza Szegedre. Annak idején a piarista iskolában volt látható, vasárnapról a Szeged-Felsővárosi Plébániatemplom oldalbejáratánál függ. Az egy év híján fél évszázadnyi idő okozta sérüléseket Szabó Tamás restaurátor javította ki.

Kalazanci Szent József a XVI. század végén hozta létre Rómában az első ingyenes népiskolát, ahol a szegény gyerekek tanulhattak. Ezért látható Dorogi festményének hátterében római épületek. A szentet körülölelő emberek öltözetében azonban már jellegzetesen alföldi.

A kép felső harmadát a mennyei szereplők birtokolják. A különféle hangszereken játszó angyalok között áll középen Szűz Mária, karján a kis Jézussal. A Boldogságos Szűz jelenlétének oka Kalazanci

Dorogi Imre festményéről Somogy Károlyné készített felvételt.

Szent József Mária-tiszteletében keresendő — így lett a Szentanya a piarista rend fő patronája, sőt a címerükbe is bekerült.

A hálaadó ünnepi szentmise a szegedi Bartók kórus Szentanya a piarista rend fő patronája, sőt a címerükbe is vezetésével.

Ny. P.

Magyar napok Strasbourgban

Sütő András Franciaországban

Catherine Lalumiére, az Európa Tanács főtárgyalója és a tanács több más magas rangú tisztségviselője fogadta Strasbourgban Sütő Andrást, a nagy hírű erdélyi magyar író. Megbeszélést folytattak vele az erdélyi magyarság helyzetéről és a Romániában élő magyarok kulturális életének kérdéseiről.

Az író a strasbourgi magyar napok szervező bizottsága hívta meg előadásra, amelyet igen nagy érdeklődés kísér. A számos kulturális rendezvényt magukba foglaló magyar napokat abból az alkalomból rendezik meg az Európa Tanács franciaországi székhelyén, hogy Magyarország a hónap elején tagja lett a tanácsnak.

Sütő András mátol Párizsban folytatja találkozót.

Royal kávéház

A vendég Varga Mátyás

Köztársasági Érdemérem V. fokozat, Magyar Köztársaság Érdemes Művésze, a Magyar Köztársaság Kiváló Művésze, Munka Érdemrend arany fokozata, Kossuth-díj, Szeged város díszpolgára, 1600 színpadi, 45 szabadtéri díszlet, félszáz film és mintegy 20 tévéjáték-díszlet. E néhány adat mögött egy izig- vérig művész, egy igaz ember, a 20. századi díszlettervezés egyik legjelentősebb képviselője áll: VARGA MÁTYÁS. Életének 80 évéből hatvanat színházi munkával tölt. Szegedi pályaindulása, a színházi embereket övező szeretet, a város színházi hagyománya kitörölhetetlenül beivódott a húszéves fiatalember szívébe. Neve összefonódott a szabadtéri játé-

kokéval. Életpályáján sok híres és érdekes emberrel találkozott, sok nagy rendezővel és színésszel dolgozott együtt. Tudatosan vallja, hogy a látványtervezés csak eszköze, de nem célja a díszlettervezésnek. Intellektuális, színes fantáziája teremtette díszletei között ma is jól érzik magukat a színészek. A gazdag életpálya mögött sok érdekes, előtűnk eddig ismeretlen élmény lakozik. Mindenkit — aki ezekre kíváncsi, és tisztelni óhajt a hamarosan 80. születésnapját ünneplő művész, a jó barát, és a humánus ember előtt — szeretettel vár az irodalmi kávéház ma esti házigazdája:

dr. Keszthelyi Béla

Ha magányosnak érzed magad...

Élünk és keserünk... Gazdaságunk és biztonságunk is szilánkokra hasad, elhagytak szeretteink. Ki azért maradt magára, mert természetes halál ragadta el a társát, ki pedig annak okán, mert szétépíteni kényszerült időközben megszűnésodott kapcsolatát. Vagy csak egyszerűen ez ideig nem találta meg az emberi ideálját.

Mi az oka magányunknak? Leggyakoribb, hogy panaszainkat a körülményekre hártjuk. Pedig valahol egészen máshol keresendő a végső ok — nem tévedés, ha azt állítjuk: saját magunkban kell azt keresni. Azonban a felismerés sok megkínztatón, lelki sérülésen keresztül vezet utunk.

Miért törvényszerű ez a felvázolt út? Mert az emberek nagy többsége nincs felkészülve a krízishely-

zetek elviselésére sem lelkileg, sem anyagilag. Mi lehet ebben a helyzetben a kivezető út? Jóllehet, van rá uniformizált válasz. — miszerint küzdeni kell a magányosság ellen. De ez nem elegendő! A valahova tartozás igényét kell megfogalmazni magunkban. A valóságban erre azonban nem lehet recepteket adni, hisz nincs két egyforma ember. Nem valószínű, hogy mások helyett vágyakat és a társra való igényt kifejelezhessük. Ez az embernek nagyon is egyéni indítatású produktuma. Nem lehetséges az sem, hogy valamiféle különös ösztönrel kívülről egymás mellé rendeljünk nőket és férfiakat, azokat, akik belsőleg is egymás szeretetére és gondoskodására vágyanak.

Mi az, ami kivezet bennünket ebből a helyzetből? Az akarattal

amellyel le tudjuk küzdeni a féltelmeinket, nem szégyelljük kíváncsiságainkat, számba vesszük saját értékeinket. Az akarattal, hogy a megszokott fotelból felálljunk és keressük a társaságot, vagy csupán egy barátot, társat, hogy újragondolhassuk a környező világot, és benne magunkat.

Erre jó a klubélet, amelyet azok számára hívtak életre, akik társasággal akarják magányukat felváltani. Szerte a világban sok klub működik, amelyek hol magányos klubnak, hol társkereső klubnak, „négy évszak”, partnerkereső szolgáltatónak nevezik magukat. Rendkívül nagy az érdeklődés irántuk. Nálunk azonban még mindig élnek ezzel kapcsolatban előítéletek, nehezen szabadulunk megöröztött, ősi beidegződéseinktől. Helye van az együttléteknél, ahol egy

máshoz „csiszolódnak” a jelenlévők. Aki nem képes a partnerségre, aki a társaságban is magányosságát akarja megőrizni, elvezik.

A Juhász Gyula Művelődési Központ nyugdíjasklubjában megindult a társasélet „Legyel a barátom” címen. Az első összejövetelt a taxisblokkad idején tartottuk. Az érdeklődés meglepően nagy volt. A klubba várjuk kéthetenként pénteki esteiken azokat, akik szeretik a verseket, a komolyzenét, beszélgetni akarnak, közösen tervezni utazást, kirándulást és szeretnének találkozni a megáldott társal. Címünk: Szeged, Kossuth Lajos sgt. 53. Telefon: 13-007. Legközelebb november 30-án találkozunk 18 órakor.

Dr. Juhász Mária klubvezető